

Ej sekretess

Remissvar

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-06-04	21FMV1086-12:1	12.4
		Sida
		1(5)

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Er referens

-

Ert datum

2021-03-11

Er beteckning

Ju2021/00971

Svar på remiss av betänkandet Struktur för ökad motståndskraft, SOU 2021:25

Försvarets materielverk (FMV) har tagit del av betänkandet *Struktur för ökad motståndskraft*, SOU 2021:25, som Justitiedepartementet har remitterat för synpunkter. Nedan följer FMV:s remissvar.

Sammanfattning

FMV:s huvuduppdrag är enligt förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk att ansvara för upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader inom materielförsörjningsområdet i enlighet med Försvarmaktens investeringsplan och uppdrag. Särskild hänsyn ska tas till de brådskande förhållanden vid höjd beredskap och mobilisering samt i fredstid när Sveriges territoriella integritet ska hävdas.

FMV:s huvudsakliga fokus under försvarsbeslutsperioden 2021-2025 är att svara upp mot de väsentligt ökade produktionsvolymerna via uppdrag och beställningar från Försvarmakten.

Enligt instruktionen får myndigheten även tillhandahålla tjänster åt andra än Försvarmakten. Vid FMV finns även verksamheter som på olika sätt stöttar aktörer i det civila försvaret, inom till exempel upphandling och cybersäkerhet. Vid högre beredskapsnivåer kommer FMV:s kapacitet att fokuseras till Försvarmakten och utrymmet för stöd till det civila försvaret minskar.

Huvuduppdraget att leverera till Försvarmakten, och de ökade produktionsvolymerna, gör att FMV instämmer i utredningens bedömning att FMV inte ska vara en beredskapsmyndighet. Myndighetens förmåga kan fortsatt efterfrågas och behöva nyttjas i civila kriser. FMV välkomnar därför möjligheten att vid behov adjungeras till beredskapssektorer samt till det centrala beredskapsrådet.

FMV anser att det kan vara rimligt att myndigheten ingår i det särskilda beredskapsområdet för cybersäkerhet, med bibehållet undantag från att vara beredskapsmyndighet, på samma sätt som Försvarets radioanstalt (FRA). Det bör också tydliggöras om möjligheten till adjungering finns även till de särskilda beredskapsområdena.

FMV

Försvarets materielverk

115 88 Stockholm

Besöksadress: Banérgatan 62

Tel: 08-782 40 00

Fax: 08-667 57 99

registrator@fmv.se

www.fmv.se

Org.nr: 202100-0340

VAT nr: SE202100-0340-01

Eftersom FMV liksom Försvarmakten, Säkerhetspolisen och Försvarets radioanstalt bedriver underrättelseverksamhet, behöver även FMV undantas från bestämmelsen om att lämna lägesbild till MSB.

I sammanhanget vill FMV påtala att rollen som stödmyndighet till Försvarmakten i det civila försvaret behöver tydliggöras liksom samspelet och samverkan mellan det civila och det militära försvaret. I utredningen används ett antal olika definitioner på myndigheter vilka enligt FMV:s mening kan behöva förtydligas. FMV definieras bland annat som en så kallad stödmyndighet till Försvarmakten. När det gäller begreppet civil myndighet som används bland annat i avsnittet om de fyra särskilda beredskapsområdena är det otydligt om stödmyndigheterna, däribland FMV, omfattas av begreppet eller inte. Utredningen använder vidare begreppet ”alla myndigheter” i sitt författningsförslag vilket sedan motsägs på vissa ställen i utredningstexten.

FMV vill uppmärksamma att det kan finnas skäl att överväga ett strukturerat samarbete mellan de myndigheter som har ett ansvar för mer kvalificerad upphandling/tillsyn av säkerhetskritisk infrastruktur, i syfte att etablera en så effektiv koordinering som möjligt av statens relation med marknaden vid en krissituation.

7.6.1 Cybersäkerhet

FMV har verksamhet inom området cybersäkerhet som kan bidra inom det särskilda beredskapsområdet cybersäkerhet. Sveriges Certifieringsorgan för IT-säkerhet, CSEC, är en oberoende enhet inom FMV som verkar som Sveriges nationella certifieringsorgan för IT-säkerhet i produkter och system. Myndigheten deltar även i Samverkansgruppen för informationssäkerhet (SAMFI) och deltar som samverkanspart i Nationellt center för cybersäkerhet. FMV förbereder just nu etablering av den nationella myndighetsfunktionen för cybersäkerhetscertifiering inom myndigheten, där ytterligare funktioner tillförs som även riktar sig mot civila aktörer.

Regeringsuppdraget att vidta förberedelser för att bli nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering¹ gavs efter utredningens överlämnande, men behöver tillsammans med ovan anförda verksamheter beaktas i den fortsatta utformningen av förslaget om det särskilda beredskapsområdet för cybersäkerhet. FMV anser att det kan vara rimligt att FMV ingår i beredskapsområdet för cybersäkerhet, med bibehållet undantag från att vara beredskapsmyndighet, på samma sätt som FRA. Det bör också tydliggöras om möjligheten till adjungering finns även till de särskilda beredskapsområdena.

8.2.4 Försvarmaktens stödmyndigheter och deras relation till beredskapsmyndigheterna

Myndigheten delar bedömningen att FMV inte ska vara beredskapsmyndighet, för att kunna lägga all kraft på grunduppdraget att leverera materiel och tjänster till Försvarmakten. För det fall att ett särskilt beredskapsområde för försörjningsberedskap inrättas kan denna inställning komma att omprövas.

FMV ser samtidigt att det ur ett rationalitetsperspektiv på sikt skulle kunna vara lämpligt att myndigheten utgör en av huvudaktörerna för materielanskaffning även till det civila försvaret, något som inte berörs i utredningen. Det gäller framförallt för varor och tjänster anskaffade till

¹ Uppdrag till Försvarets materielverk att vidta förberedelser för att bli nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering, 2021-04-15, Fö2021/00456

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-06-04	21FMV1086-12:1	12.4
		Sida
		3(5)

Försvarmakten men som även kan användas inom det civila försvaret. Det är ur ett samhällsekonomiskt perspektiv viktigt att offentliga aktörer inte konkurrerar med varandra gentemot en marknad. Under pågående Covid-19-pandemi har FMV bland annat stöttat Socialstyrelsen i att granska erbjudanden, genomföra upphandlingar och hanterat framtagande av avtal och administration kring inleveranser av varor. En erfarenhet från detta är att en etablerad samverkansstruktur mellan berörda myndigheter hade underlättat samverkan, vilket framöver exempelvis skulle kunna ske inom ramen för det centrala beredskapsrådet. Myndigheten har också tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Socialstyrelsen deltagit i uppbyggnaden av det gemensamma europeiska beredskapslagret rescEU.

FMV bidrar således idag i hanteringen av civila kriser och myndighetens förmåga kan fortsatt behöva nyttjas för detta. Vid högre beredskapsnivåer kommer FMV:s kapacitet dock att fokuseras till att leverera varor och tjänster till Försvarmakten. Utrymmet för stöd till det civila försvaret kommer därmed att minska vid högre beredskapsnivåer.

För det fall FMV skulle få en mer permanent utökad roll i det framtida civila försvaret skulle detta kräva ytterligare resurstilldelningar samt ändring i myndighetens instruktion. Under totalförvarsperioden 2021-2025 kommer myndighetens huvudsakliga fokus framförallt ligga på att svara upp mot de väsentligt ökade beställningarna från Försvarmakten.

FMV instämmer därför i förslaget att FMV inte ska vara beredskapsmyndighet samt välkomnar möjligheten för myndigheten att adjungeras till beredskapssektorer vid behov.

Vid ett försämrat säkerhetsläge vid större säkerhetspolitiska kriser eller höjd beredskap, kommer FMV:s verksamhet att vara fullt fokuserad på att snabbt leverera den materiel som Försvarmakten behöver för att möta de hot mot Sverige som kan uppstå. Det kan till exempel innebära hastiga förändringar i planerad materieltillförsel, vilket i förlängningen kan komma att påverka tillgängligheten på viss materiel även för det civila försvaret.

Samspelet och samverkan mellan det civila och det militära försvaret behöver tydliggöras. FMV konstaterar att utredningen inte beskriver rollen i det civila försvaret för de så kallade stödmyndigheterna till Försvarmakten. Här riskerar stödmyndigheternas roll och de regelverk som styr dessa att inte korrelera med det föreslagna beredskapssystemet. En översyn efterfrågas därför av om Försvarmaktens stödmyndigheter har tillräckliga instruktioner, eller annan styrning, för att kunna utföra sina uppgifter såväl i det civila som i det militära försvaret i fred, kris och vid höjd beredskap.

8.4.3 Information för lägesbilder vid fredstida krissituationer

FMV är enligt förslaget inte undantagen skyldigheten att lämna lägesbild till MSB, i motsats till Försvarmakten, Säkerhetspolisen och Försvarets radioanstalt. Eftersom även FMV bedriver underrättelseverksamhet behöver FMV också undantas denna bestämmelse. FMV anser att det finns anledning att se över huruvida alla stödmyndigheter till Försvarmakten borde omfattas av de undantag gällande beredskapsuppgifter och rapportering som gäller för Försvarmakten. Annars riskerar Försvarmakten och dess stödmyndigheter gå i otakt och indirekt kan till exempel information om Försvarmaktens verksamhet redovisas av dess stödmyndigheter.

8.5.3 Övningsverksamhet

FMV är mån om att på ett relevant sätt delta i totalförvarsövningar även framöver. I utredningens avsnitt om övningsverksamhet (uppgifter om krigsförberedelser) nämns inte stödmyndigheterna.

8.8.3 Statliga bolags ansvar

Utredningen bedömer att det finns behov av att förtydliga ägarstyrningen så att statliga bolag beaktar totalförsvarets behov. Detta gäller framför allt för de statliga bolag som verkar inom de föreslagna beredskapssektorerna. Som exempel nämns läkemedelsförsörjning, transporter, energiförsörjning, alarmering och säker kommunikation.

FMV vill även framhålla att det är av särskild vikt att det är tydligt i ägardirektiven för de statliga bolag som utgör hyresvärdar för myndigheter inom totalförsvaret att även dessa bolag ska beakta totalförsvarets krav.

12.4.5 MSB ska bilda och upprätthålla ett centralt beredskapsråd

FMV välkomnar förslaget om ett centralt beredskapsråd. FMV:s erfarenheter från krisarbetet med anledning av Covid-19 är att det behövs en struktur för samordning, dels mellan myndigheter och dels mellan det civila och militära beredskapsarbetet. Det behövs även en flexibilitet i strukturen för att kunna anpassa den till olika typer av kriser. I det fall FMV har tillgängliga och efterfrågade kompetenser som kan bidra till hanteringen av civila kriser vill myndigheten ha möjlighet att adjungeras till det centrala beredskapsrådet. Stödmyndigheternas möjlighet att adjungeras till rådet bör vara tydligt, liksom rollen och ansvaret som adjungerad myndighet.

Struktur för koordinering av statens relation med marknaden vid kris

Förutsättningarna för offentlig verksamhet har förändrats radikalt i modern tid. Beroendeförhållandet till näringslivet och marknaden förutsättningar är påtagligt. Effektiviteten i gränssnittet stat – marknad blir därför avgörande för hur staten lyckas hantera en kris. Till detta måste även framhållas den accelererande teknikutvecklingen som alltmer suddar ut gränsen mellan civilt och militärt – i princip all teknikutveckling som sker idag är så kallad dual-use, det vill säga att tekniken kan användas militärt eller civilt beroende på agenda.

Förslaget i utredningen bygger dock, förvisso med vissa justeringar, på en mer traditionell indelning av statlig verksamhet i vissa sektorer/områden med en uppdelning i ett civilt och militärt perspektiv. De centrala infrastruktur- och upphandlingsmyndigheterna kan emellertid ha ett gemensamt intresse i samma värdekedja, samma komponenter och kritiska system vad gäller till exempel ett adekvat säkerhetsskydd och leveranssäkerhet, vilket med dagens globala värdekedja även inkluderar erforderliga mellanstatliga kontakter och så kallade försörjningstrygghetsavtal. Det kan i detta sammanhang noteras att regelverket för säkerhetsskydd utvecklas bland annat på det sättet att FMV, Post- och telestyrelsen (PTS), Svenska kraftnät med flera, från och med december 2021 kommer att vara tillsynsmyndigheter för de industriella sektorer som är kopplade till respektive myndighet och kan därmed ha anledning att samordna och koordinera verksamhet utifrån ett säkerhetsskyddsperspektiv.

Enligt FMV:s uppfattning kan det finnas skäl att överväga om det som ett komplement till i utredningen föreslagna indelning även bör etableras en samverkansstruktur som utgår mer från gränssnittet mellan stat och marknad. Det kan därmed finnas skäl att överväga ett strukturerat samarbete mellan de myndigheter som har ett ansvar för mer kvalificerad upphandling/tillsyn av

Ej sekretess

Remissvar

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2021-06-04	21FMV1086-12:1	12.4
		Sida
		5(5)

säkerhetskritisk infrastruktur i syfte att etablera en så effektiv koordinering som möjligt av statens relation med marknaden vid en krissituation.

Ärendet

I den slutliga handläggningen har överdirektör Eva Hagwall, chef Juridik- och säkerhetsstaben Anders Sjöborg, chef Ekomistaben Boel Enjin och chef Ledningsstaben Thomas Engevall deltagit, den sistnämnde som föredragande.

Göran Mårtensson
Generaldirektör

Thomas Engevall
Chef Ledningsstaben

Sändlista

Justitiedepartementet: ju.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ju.L4@regeringskansliet.se

Försvarsdepartementet: forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se med kopia till anneli.soderberg@regeringskansliet.se

Kopia till

FMV

Ledningsstaben

Vanessa Bonsib, Ledningsstaben

Juridik- och säkerhetsstaben

Arkiv (original)